

M 336

SÄMEDIGGI
SAMETINGET

Ink./
Bodi: 2008 -02- 26

2008-355

Motion

Inrättande av Näringsnämnd

I Västerbotten pågår för närvarande en konflikt, som tär på flera av områdets samer. Samer som nekas driva småskaligt familjeskogsbruk på sina skogsskiften på grund av att Vapstens sameby överklagat deras rätt till avverkning. Dessa samiska markägare som drabbats av Vapstens överklagningar, är efterlevande till de ursamer, vars sedvana bidragit till att Vapsten säkrat rätten till vinterbete i Nordmalingsområdet. Dessa skogsägare hör även till den grupp av samer som i dagsläget ej längre har medlemskap eller tillhörighet till dagens sameby. Vapstens samebys företrädare har deklarerat att dessa överklagningar inte har prövats individuellt av samebyn. Dvs. att samebyn överklagat alla avverkningstillstånd, utan att ta ställning till vem som vill avverka, var avverkningen skall ske, eller hur stor avverkningen skulle vara. 19 av de 28 överklagade avverkningstillstånden, innehas av samer, berättigade till sameröstlängden.

Situationer som denna medför att det blir svårt för oss politiker att föra kampen för samiskt självbestämmande vidare. De som anser sig oförrättade, vill absolut inte stödja en samisk rättskamp för samiskt självbestämmande och öppen sameby. Man vågar inte ta risken att ytterligare segregeras i det samiska rättssamhället.

Vi som vill arbeta för samiskt självbestämmande kommer inte att få folket i dessa områden med oss. Detta är i så fall en stor förlust för hela det samiska folket.

En näringsnämnd skulle utgöra en garanti för att de näringar som bedrivs av samer skall kunna tryggas såväl gentemot varandra som gentemot övriga samhällets intressen.

Rennäringslagen har uppkommit för att reglera renskötseln och för att säkra rennäringens markanvändning, men den har också tillkommit för att säkra andra näringars möjligheter till samexistens inom de berörda samebyområdena, de sk. året- runt markerna.

Tolkningen av rennäringslagen har också varit till stor förtret för det samiska folket i Sverige. Tills nyligen har de flesta fallen prövats av länsstyrelserna, men nu är det sametingets näringschef, med beredande tjänstemän som skall tolka lagen. Dessa tolkningar riskerar att tendera gränsen av godtycklighet, eller bli till politiska ideologiska lagtolkningar, eftersom juridisk kompetens i form av verksjurist inte finns på sametinget. Det har redan kommit in ärenden till sametinget vars beslut tyder på detta.

I Härjedalen finns exempel på hur Länsstyrelsen agerat på en samebymajoritets inrådan och indirekt belagt enskilda samiska näringsutövare med näringsförbud, eftersom de åläggs att slakta ner sina hjordar till 9 renar per ägare. Det antal som enligt skatteverket passande nog, utgör max antalet för hobbyrenskötsel.

Länsstyrelsernas snedvridna tolkningar av rennäringslagen möjliggör för majoriteterna i samebyarna att stifta sina egna regler och bestämmelser, oavsett om de följer lagen eller inte. En näringsnämnd skulle ha den kompetens som behövs för att bedöma frågor som denna. Många processer där enskilda samer drabbas oerhört hårt, såväl känslomässigt som ekonomiskt, pga godtyckliga myndighetsbeslut, skulle säkerligen kunna undvikas om en näringsnämnd inrättas i Sametingets regi.

För de samer utanför samebyarna, som till stor del lever av fångst under vinterhalvåret, har Länsstyrelsen genom sina bestämmelser avsevärt försvårat möjligheterna till avsalujakt via

ripsnarning. Detta är ytterliggare ett exempel på att en näringsnämnd snarast skulle behöva inrättas i sametingets regi.

I Västerbotten har under hösten flera kontroller och tillslag gjorts av djurskyddsinspektören gentemot lastbilstransporter av renar, såväl till slakteri som till vinterlandet.

Anmälningar om sågningar av sk. blodhorn på kastrerade renoxar på väg till slakteriet, har föranlett ett möte som hölls mellan jordbruksverket och SSR, sametingets representanter (näringschefen med handläggare), samt djurskyddsinspektören och det anmälda slakteriet. Bestämmelser om transport av renar är en brännande fråga som kan komma att få betydande konsekvenser för rennäringen. Djurskyddstänkandet är en fråga som engagerar ännu flera människor i framtiden, inte bara i Sverige, utan i hela Europa. Rennäringen kommer med all sannolikhet också att bli granskad, speciellt med tanke på att renkött marknadsförs som ett naturligt framställt och miljövänligt producerat kött.

Det är bara en tidsfråga innan nya restriktioner ytterligare kommer att försvåra den idag redan hårt ansatta rennäringen. En näringsnämnd i sametingets regi, är ett måste för att garantera den kompetens som krävs för att aktivt kunna delta i kommande diskussioner om förordningar och lagar som rör rennäringen.

Vilka näringar ska klassas som samiska näringar?

Jakt, fiske, rennäring, slöjd, skogs och gårdsbruk, samisk turism är några av de vanligaste näringsgrenarna som brukar anges idag.

Kulturellt anpassade arbetsområden som ex. språkarbete inom samiska språket, samisk medieproduktion, musik, konst och teaterarbetare. Skall dessa också klassas som samiska näringar?

En näringsnämnd är ett måste för att trygga de samiska näringarnas fortsatta förutsättningar till existens och samverkan, såväl inom samebyarna som utanför samebyns ramar.

Samnyttjande av marker och fördelningen av resurser, är något som partiet SAMERNA aktivt verkat för att driva som en av sina vägar till samiskt självbestämmande och en framtida sameby för alla samer.

Den samiska rätten är av central betydelse, såväl för näringarnas existens, som för den enskilde samens, kulturen och identiteten i det samiska området.

Med anledning av det ovan anförda, yrkar jag:

Att Sametinget beslutar att inrätta en näringsnämnd som skall handha Sametingets handläggning och beslut i näringsfrågor.

Att Sametingets styrelse fram till nästa plenum tar fram modell och förslag till hur en näringsnämnd skall upprättas.

Att Sametingsstyrelsens förslag ang. näringsnämndens utformning, behandlas på plenum som en egen beslutspunkt.

Lars-Jonas Johansson
Sametingsled. SAMERNA